

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de fractie van Liberale Partij Maastricht
mevrouw C.J. Nuyts

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

ONDERWERP	DATUM	BIJLAGEN
Schriftelijke vragen inzake Ramp woonboten	15 maart 2024 Verz. 15 maart 2024	--
BEHANDELD DOOR	TELEFOONNUMMER	ONZE REFERENTIE
GH (Gerard) Wijnands	043 350 5242	2024.00290
E-MAILADRES	FAXNUMMER	UW REFERENTIE
Gerard.Wijnands@maastricht.nl	--	--

Geachte mevrouw Nuyts,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft. De beantwoording heeft langer op zich laten wachten omdat wij als gemeente Maastricht afhankelijk waren van de beantwoording van Rijkswaterstaat (RWS).

Om de context van de vragen te begrijpen zijn de inleidingen bij de door u gestelde vragen overgenomen in deze beantwoording.

Overigens zijn er door de tweede kamer inzake dit onderwerp ook vragen gesteld aan RWS, de beantwoording van deze vragen zijn in te zien via de link:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2024Z00077&did=2024D06211>

Vraag 1:

Bewoners van woonboten hebben de fractie van de Liberale Partij Maastricht om een gesprek gevraagd en hun zorgen en verontwaardiging geuit over de aanpak van RWS en de gemeente, voorafgaande aan de voltrekking van de ramp. Tevens vragen zij zich af hoe het zo ver is kunnen komen, wie verantwoordelijk was en wie de schade voor zijn rekening neemt die de verzekeringen niet dekt en bij wie zij zich daarvoor kunnen melden.

Zij geven ook aan dat ze begrijpen dat de pas aangetreden burgemeester in dit dossier niets aan te rekenen valt over de ramp, maar stellen vragen over of en in welke mate zijn voorgangster verantwoordelijkheid heeft opgepakt.

We verzoeken u (zoals onze vragen die we de vorige keer over de woonboten stelden) om de vragen die alleen RWS kan beantwoorden, aan RWS voor te leggen en deze antwoorden hier terug te koppelen.

- 1a. Welke inspanningen heeft zij zich getroost, voor de veiligheid van deze bewoners en de stad, die ook onder water had kunnen lopen, en hoe nauw de samenwerking met RWS was in dit dossier?

Antwoord vraag 1a.

Er was geen risico voor overstromingen, daarvoor was het debiet en de waterstand in de Maas te laag.

Ten tijde van de calamiteit is in de cisisorganisatie eendrachtig samengewerkt tussen de verschillende overheden teneinde de veiligheid van de bewoners te waarborgen.

DATUM
15 maart 2024

- 1b. Waarom zijn er toen geen adequate acties op tijd ondernomen om het doorbreken van de overloop te voorkomen en waarom is de stuwdeur in Borgharen niet gerepareerd terwijl dit probleem al in 2023 bekend was?

Antwoord vraag 1b.

Dit is een vraag die betrekking heeft op het riviersysteem. Dit is een verantwoordelijkheid van RWS. Wij moeten ervan uitgaan dat RWS haar aangelegenheden op een adequate manier onderhouden heeft en ook in de toekomst zal onderhouden.

Het antwoord van RWS ten aanzien van de risicoanalyse luidt als volgt:

Risicoanalyse en acties m.b.t. de overlaatdam (tekst RWS)

Rijkswaterstaat heeft wat betreft de overlaatdam de volgende risicoanalyse gemaakt en de volgende acties ondernomen ([zie antwoord op vraag 17 op CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)):

- 1. Rijkswaterstaat had in beeld dat vanwege het veranderende stuwbeheer door de defecte scheepvaartschuif van stuw Borgharen, het water bij de woonboten bij gelijke Maasafvoer eerder hoger staat dan normaal. Dit betekende ook dat de overlaatdam eerder dan normaal zou gaan mee-stromen. Ook het scenario van het bezwijken van de overlaatdam, zij het met een zeer kleine kans van optreden, was daarbij in beeld.*
- 2. Bij eerdere hoogwaters waren de beschadigingen aan de overlaatdam telkens beperkt en relatief snel te herstellen. Ook tijdens het zomerhoogwater in juli 2021 kon de beschadiging aan de overlaatdam diezelfde dag tijdelijk worden hersteld. In oktober 2021 is de overlaatdam toen definitief hersteld. Uit de inspecties in 2022 en 2023 blijkt tevens dat de overlaatdam in "uitstekende staat" verkeert. Ook was er geen sprake van achterstallig onderhoud. Er was geen aanleiding om een andere constructieve toestand van de overlaatdam in beschouwing te nemen.*
- 3. Rijkswaterstaat maakt dagelijks afwegingen tussen risico's, kosten en prestaties van het functioneren van waterstaatkundige werken. Dit is op basis van bovenstaande eveneens gebeurd voor het scenario van het bezwijken van de overlaatdam. Gezien:
- de beperkte en herstelbare beschadigingen aan de overlaatdam in het verleden,
- de recent geïnspecteerde en goede constructieve toestand van de overlaatdam,
- de daardoor zeer kleine kans van het acuut bezwijken van de overlaatdam,
is afgewogen dat een zeer ingrijpende beheersmaatregel – zoals het op voorhand verstevigen van de overlaatdam met breuksteen – niet in verhouding staat met de zeer kleine kans dat de overlaat acuut zou bezwijken.*
- 4. Om dit restrisico te beheersen, heeft Rijkswaterstaat uit voorzorg de overlaatdam bij een verhoogde Maasafvoer vanaf 1.100 m³/s – zo ook in januari 2024 – dagelijks extra laten inspecteren. Rijkswaterstaat heeft opdracht gegeven aan Deltares om te onderzoeken hoe de overlaatdam acuut heeft kunnen bezwijken. De resultaten hiervan worden in mei 2024 verwacht.*

Tijdlijn en acties m.b.t. de scheepvaartschuif van stuw Borgharen:

Wat betreft de scheepvaartschuif van stuw Borgharen heeft Rijkswaterstaat de volgende acties ondernomen ([zie antwoord vraag 2 op CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)). Op 14 november 2022 vond een verkennende duikinspectie plaats aan de bodem van de stuw Borgharen. Hierbij bleek dat er water weglekte uit de scheepvaart-schuif van de stuw. Om deze lekkage te onderzoeken heeft

DATUM
15 maart 2024

Rijkswaterstaat op 23 november 2022 een nadere inspectie- en onderhoudsopdracht geformuleerd. Omdat er geen sprake was van een acuut veiligheidsprobleem is deze opdracht ingepland ter uitvoering.

Na uitvoering en analyse van de nadere inspectie- en onderhoudsopdracht bleek op 23 oktober 2023 dat de scheepvaartschuif was vervormd en de beweegbare delen ervan waren versleten. De schuif zou op onderdelen tijdens een laagwaterperiode vervangen moeten worden. Uit veiligheidsoverwegingen heeft Rijkswaterstaat in het hoogwaterseizoen (vanaf oktober 2023) besloten om de scheepvaartschuif niet meer te gebruiken en op de grond te laten rusten, totdat deze gerepareerd is.

Op 20 december 2023 is een extra droogzetmiddel (stalen keerwand) bovenstrooms van de scheepvaartschuif geplaatst, om de schuif extra te beschermen tegen de druk van hoogwater. In januari 2024 is Rijkswaterstaat gestart met de planningsfase en de engineering van het herstel van de scheepvaartschuif.

- 1c. Hoe is die samenwerking tussen RWS en de gemeente geweest in dit dossier en het nemen van verantwoordelijkheid?

Antwoord vraag 1c.

Er is structureel overleg tussen medewerkers van Rijkswaterstaat en gemeente Maastricht, waarbij tevens wordt gesproken over elkaars verantwoordelijkheden.

De Stuwweg is een langlopend dossier waarover RWS, gemeente en andere overheden in 2016 afspraken hebben gemaakt. Sinds die tijd hebben gemeente en RWS gewerkt aan de plannen voor de herinrichting van het gebied waarbij de gemeente aan zet was voor werkzaamheden aan de weg en RWS aan zet was voor de aanpak van de oevers.

Het is nooit tot uitvoering van deze plannen gekomen omdat er discussie was tussen gemeente en RWS over de stabiliteit van de oever in relatie tot de voorgenomen werkzaamheden. RWS en gemeente hebben vervolgens in 2021 gezamenlijk onderzoek laten uitvoeren naar de samenhang tussen de aanpak van de weg en de riolering (gemeente) en de oever (RWS). Het advies van dit onderzoek is om de weg en de oever gecombineerd en gezamenlijk uit te voeren. De bewoners zijn hierover door RWS en gemeente gezamenlijk geïnformeerd.

De gemeente heeft hiervoor in het verleden de nodige financiële middelen voor gereserveerd. Tot uitvoering is het vooralsnog niet gekomen. Vanuit de gemeente is aangedrongen op uitvoering van de werkzaamheden onder meer in een bestuurlijk overleg en een bezoek aan het gebied met de directie van RWS op 21 juni 2023.

- 1d. Hoe is het zover kunnen komen dat deze ramp zich heeft kunnen voltrekken en waarom zijn er zaken niet op tijd opgepakt?

Antwoord vraag 1d.

RWS schrijft hierover het volgende:

Zie het antwoord op vraag 1b, bij punten 2 en 3 voor de beschrijving van de toestand van de overlaatdam en de gemaakte risicoanalyse. Verder is er wat RWS betreft geen sprake van achterstallig onderhoud.

Rijkswaterstaat heeft opdracht gegeven aan Deltares om te onderzoeken hoe de overlaatdam acuut heeft kunnen bezwijken. De resultaten hiervan worden in mei 2024 verwacht.

DATUM
15 maart 2024

- 1 e. Kunnen de bewoners een garantie krijgen dat ze er ooit weer veilig terug kunnen?

Antwoord vraag 1e.

RWS schrijft hierover het volgende:

Rijkswaterstaat werkt aan het definitieve herstel van de overlaatdam ([zie antwoord op vraag 23 op CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)). Inmiddels is na het gereedkomen van de eerste tijdelijke nooddam de tweede nooddam aangelegd en veilig bevonden. Daarmee is het niet langer noodzakelijk om een noodverordening van kracht te hebben. Dat maakt dat in overleg met de bewoners terugkeer inmiddels heeft plaatsgevonden.

Ook heeft Rijkswaterstaat inmiddels de brug van de Stuwweg gestabiliseerd, waardoor er z.s.m. wordt gestart met het onder de brug vandaan halen van de gestrande woonboot. Er wordt een tijdelijke noodbrug aangelegd om de oostelijke oever bereikbaar te maken, totdat de vaste oeververbinding weer hersteld is.

Rijkswaterstaat heeft in januari 2024 aan Boskalis-Van Oord de opdracht verleend voor het definitieve herstel van de overlaatdam. Het streven is om de overlaatdam te herstellen voor de start van het hoogwaterseizoen op 1 oktober 2024, onder voorbehoud van eventuele engineering- en uitvoeringsonzekerheden. Daarbij worden eveneens de resultaten uit het Deltares-onderzoek (zie vraag 1d) meegenomen, om het optreden van een soortgelijke situatie in de toekomst te voorkomen.

Tot slot zal Rijkswaterstaat ook de Stuwweg herstellen, omdat deze door bouwverkeer is beschadigd tijdens het aanleggen van de tijdelijke nooddammen.

Vraag 2:

Ze vragen zich af of RWS de uitvoering van het werk van de aannemer (het repareren van het gat in de overlaat) wel heeft gecontroleerd en of RWS daar een verslag van heeft gemaakt met haar bevindingen of de uitvoering wel goed is uitgevoerd en de overlaat weer toekomst bestendig was en de veiligheid van de bewoners gegarandeerd kon worden?

Antwoord 2:

RWS schrijft hierover het volgende:

Zie het antwoord op vraag 1 ([zie antwoorden op vragen 4, 5 en 6 uit CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)).

Ja. Op 18 juli 2021 bleek dat de overlaatdam door het hoogwater in de zomer beperkt beschadigd was geraakt. Een gedeelte van de basaltstenen aan de noordwestelijke zijde van de dam was weggespoeld. Dit kon diezelfde dag tijdelijk worden hersteld. Op 29 oktober 2021 is de overlaatdam door de aannemer definitief hersteld.

De overlaatdam wordt regelmatig geïnspecteerd om te bezien of er onderhoud nodig is. Zowel op 9 september 2022 als op 28 juli 2023 blijkt uit inspecties dat de gehele overlaatdam Bosscherveld in, volgens de inspectierapporten, "uitstekende staat" verkeert en geen nader onderzoek behoeft. Er was derhalve geen aanleiding om een andere constructieve toestand van de overlaatdam in beschouwing te nemen.

Vraag 3:

Heeft RWS de hele overlaat gecontroleerd of alleen het gat in de overlaat bekeken?

Antwoord 3:

RWS schrijft hierover het volgende:

Zie het antwoord op vraag 2. De inspecties richtten zich op de gehele overlaat.

DATUM
15 maart 2024

Vraag 4:

Hoe luidt de formulering van de opdracht van RWS aan de aannemer om de overlaat te repareren en werd er een limiet aan het bedrag en de opdracht gesteld? Moest hij de hele overlaat beoordelen of alleen het gat opvullen? Was er een limiet aan het bedrag gesteld en tot welk bedrag?

Antwoord 4:

RWS schrijft hierover het volgende:

Zie het antwoord op vraag 2 ([zie het antwoord op vraag 5 uit CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)). Op 29 oktober 2021 is de overlaatdam door de aannemer definitief hersteld. De details van deze reparatieopdracht vindt u als bijlage aan bij de CDA-Kamervragen als 'Aanleverdossier Reparatie Overlaat Bosscherveld'. Op basis van de beschadiging is een reparatieopdracht voor de overlaat geformuleerd, waarvoor de aannemer een offerte heeft opgesteld. Deze opdracht is zonder specifiek budgetlimiet geaccordeerd en volgens opdracht uitgevoerd, zonder openstaande of niet opgepakte restpunten.

De overlaatdam wordt regelmatig geïnspecteerd om te bezien of er onderhoud nodig is, zo ook in de opvolgende jaren na deze reparatie. Zowel op 9 september 2022 als op 28 juli 2023 blijkt uit inspecties dat de gehele overlaatdam Bosscherveld in, volgens de inspectierapporten, "uitstekende staat" verkeert en geen nader onderzoek behoeft. Ook deze inspectierapport vindt u bijgevoegd als bijlage aan de CDA-Kamervragen als 'Inspectierapport Overlaatdam afleidingskanaal 2022' en 'Inspectierapport Overlaatdam afleidingskanaal 2023'.

Vraag 5:

Is er ook een verslag van de bevindingen van de aannemer over de reparatie van de overloop, en heeft hij deze reparatie zo kunnen uitvoeren dat de overlaat de komende jaren in stand zou blijven of heeft hij de nodige knelpunten aangegeven die hij niet kon aanpakken binnen de opdracht?

Antwoord 5:

RWS schrijft hierover het volgende:

Zie het antwoord op vraag 4 m.b.t. het Aanleverdossier van de naar opdracht uitgevoerde reparatie in 2021 - zonder openstaande of niet opgepakte restpunten - en de opvolgende inspecties van de toestand van de gehele overlaatdam in 2022 en 2023.

Vraag 6:

Vond RWS dat die reparatie zo goed was uitgevoerd dat de veiligheid van de bewoners en hun boten gegarandeerd kon worden? Staat dat in een rapport vermeld? Wie was de aannemer?

Antwoord 6:

RWS schrijft hierover het volgende:

Ja. Zie het antwoord op vraag 2 en op vraag 4. Zie tevens de inspectierapporten uit 2022 en 2023. De aannemer was Idverde Realisatie.

Vraag 7:

Zijn er criteria waaraan voldaan moet worden bij zo'n overlaat en de reparatie, die de veiligheid van bewoners en hun boten garanderen en is daaraan voldaan?

Antwoord 7:

RWS schrijft hierover het volgende:

Zie het antwoord op vraag 4. Op basis van de beschadiging is een reparatieopdracht voor de overlaat geformuleerd, waarvoor de aannemer een offerte heeft opgesteld. Deze opdracht is zonder specifiek budgetlimiet geaccordeerd en volgens opdracht uitgevoerd, zonder openstaande of niet

DATUM
15 maart 2024

opgepakte restpunten. De reparatie is uitgevoerd door een gerenommeerde aannemer die voldoet aan de gestelde eisen en normen van Rijkswaterstaat.

Vraag 8:

Kan het rapport/controle-verslag dat is opgemaakt door RWS en de aannemer na de reparatie van de overlaat openbaar worden gemaakt en worden ingezien door de bewoners?

Antwoord 8:

RWS schrijft hierover het volgende:

Ja. Zie het antwoord op vraag 4 m.b.t. het Aanleverdossier van de naar opdracht uitgevoerde reparatie in 2021 - zonder openstaande of niet opgepakte restpunten - en de resultaten van de inspecties van de toestand van de gehele overlaatdam in 2022 en 2023.

Vraag 9:

Een van de eerste delen van de overlaatdam is om 10.33 uur op 3 januari 2024 weggespoeld. Dit is hetzelfde deel dat ook al na het hoge water van 2021 is weggespoeld en nadien "gerepareerd" is. Terwijl RWS voor L1 aangeeft aan dat het gerepareerde stuk het langste is blijven staan. Hoe kan het dat een gat dat pas 2 jaar geleden gerepareerd is het na een verhoogde afvoer al begeeft?

Antwoord 9:

RWS schrijft hierover het volgende:

De aanneme in deze vraag is onjuist. Op 18 juli 2021 bleek dat de overlaatdam door het hoogwater in de zomer beperkt beschadigd was geraakt. Een gedeelte van de basaltstenen aan de noordwestelijke zijde van de dam was weggespoeld.

Op woensdag 3 januari 2024 is aan de oostelijke oever een deel van de overlaatdam bij Bosscherveld in Maastricht losgeraakt en weggespoeld. Dit betreft een andere locatie dan in 2021.

Rijkswaterstaat heeft opdracht gegeven aan Deltares om te onderzoeken hoe de overlaatdam acuut heeft kunnen bezwijken. De resultaten hiervan worden in mei 2024 verwacht.

Vraag 10:

Waarom wordt er gepraat over uitzonderlijke hoge waterstanden terwijl er in de zomer van 2021 2x keer zoveel water door de maas stroomde dan in januari 2024? Defecten waren jaren van de tevoren al bekend.

Antwoord 10:

RWS schrijft hierover het volgende:

Zie ook antwoord 1b. Er is een verschil tussen waterafvoer en waterstanden; de waterafvoer alléén zegt niet alles over de optredende waterstanden. Vanwege het veranderende stuwbeheer door de defecte scheepvaartschuif van stuw Borgharen, stond het water bij de woonboten bij gelijke Maasafvoer eerder hoger dan normaal. Daarnaast was er in januari 2024 sprake van een verhoogde Maasafvoer, waardoor de waterstand bij de woonboten nog hoger was dan normaal bij diezelfde afvoer. Daarom was er sprake van verhoogde waterstanden bij de woonboten en de overlaatdam.

Vraag 11:

Hoe is het zover kunnen komen dat deze ramp zich heeft voltrokken en waarom zijn er zaken niet op tijd opgepakt? Hoe kan het zijn dat verantwoordelijken niet het besef van de ernst van de zaak hebben en daarmee de situatie onderschatten? Is er wel voldoende expertise?

Antwoord 11:

RWS schrijft hierover het volgende:

DATUM
15 maart 2024

Zie het antwoord op identieke vraag 1d, en daarmee 1b bij punten 2 en 3 voor de beschrijving van de toestand van de overlaatdam en de gemaakte risicoanalyse. Verder is er wat RWS betreft geen sprake van achterstallig onderhoud.

Rijkswaterstaat had de genoemde zaken en hun samenhang in beeld als onderdeel van het reguliere en dagdagelijkse werk. Daarbij maakt Rijkswaterstaat dagelijks afwegingen tussen risico's, kosten en prestaties van het functioneren van waterstaatkundige werken ([zie antwoord op vraag 8 CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)). Rijkswaterstaat had daarnaast ook het scenario in beeld van het bezwijken van de overlaatdam, zij het met een zeer kleine kans van optreden. Om dit restrisico te beheersen, heeft Rijkswaterstaat als extra maatregel uit voorzorg de overlaatdam bij een verhoogde Maasafvoer vanaf 1100 m³/s – zo ook in januari 2024 – dagelijks extra laten inspecteren.

Rijkswaterstaat heeft opdracht gegeven aan Deltares om te onderzoeken hoe de overlaatdam acuut heeft kunnen bezwijken. De resultaten hiervan worden in mei 2024 verwacht.

Vraag 12:

12a. Hoe lang is de dijk waarop de stuwweg gelegen is, al niet stabiel en wat gaat u eraan doen om deze weer stevig en veilig te maken?

Antwoord vraag 12a.

Het betreft hier geen dijk maar een oplopende oever.

De oevers zijn in eigendom, beheer en onderhoud bij RWS. De stabiliteit van de oever is door RWS in 2019 onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat de stabiliteit van de oever (rekenkundig) niet voldoet. Op dit onderzoek is door ingenieursbureau TAUW, in opdracht van de gemeente Maastricht een Nadere beoordeling uitgevoerd. Tauw adviseerde destijds om geen enkel voertuig zwaarder dan 3.5 ton toe te laten op de Stuwweg. De gemeente heeft dit advies overgenomen, hierover is de raad geïnformeerd op 3 december 2019. Vervolgens heeft de gemeente overleg gevoerd met RWS en zijn door de gemeente (schriftelijk) zorgen geuit over de situatie van de oever. RWS heeft hierop (schriftelijk) gereageerd "het uitgevoerde onderzoek naar de stabiliteit, vanwege de veelheid van veilige aannames noch overtuigend heeft aangetoond dat het talud niet stabiel is noch aangetoond dat het stabiel is". Sinds die tijd voeren de betrokken partijen hierover discussies. De aanpak van de oever is de verantwoordelijkheid van RWS.

RWS schrijft hierover het volgende:

Voor Rijkswaterstaat voldoen de oevers voor hun waterstaatkundige functie (watergeleiding en het keren van water) en voor deze waterstaatkundige functie zijn ze stabiel. Voor Rijkswaterstaat is er vanuit waterstaatkundig beheer geen aanleiding om de oever van de Stuwweg te reconstrueren. Wel zal Rijkswaterstaat de Stuwweg herstellen, omdat deze door bouwverkeer is beschadigd tijdens het aanleggen van de tijdelijke nooddammen.

([zie antwoord op vraag 13 CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)).

De gemeente heeft RWS nogmaals verzocht om een eenduidig standpunt ten aanzien van de integrale stabiliteit van de oever.

12b. De dijk is namelijk te zwak om een riolering aan te leggen. De bewoners moesten verplicht rioolpompen aanschaffen. Deze hebben ondertussen geen garantie meer en een riool ligt er nog steeds niet. b. Zijn er rapporten over de gesteldheid en de veiligheid van de dijk? Hoe veilig is de dijk? Kan deze dijk doorbreken? En wie is verantwoordelijk voor de dijk?

Antwoord vraag 12b.

Het betreft hier geen dijk maar een oplopende oever.

DATUM
15 maart 2024

RWS is verantwoordelijk voor de oevers.

RWS schrijft hierover het volgende:

Rijkswaterstaat heeft in 2019 geotechnisch onderzoek (o.a. grondboringen) uitgevoerd in de oever ter plaatse van de Stuwweg ([zie antwoord op vraag 9 CDA-Kamervragen Overlaatsdam](#)). Voor Rijkswaterstaat gaven de resultaten van dit onderzoek geen aanleiding om vanuit waterstaatkundig beheer maatregelen te treffen. Zie ook het antwoord op vraag 12a: voor Rijkswaterstaat blijkt de oever voor zijn waterstaatkundige functie (watergeleiding en waterkering) te voldoen, en voor deze waterstaatkundige functies is de oever stabiel. De resultaten van dit onderzoek zijn gedeeld met gemeente Maastricht t.b.v. hun gebiedsvisie. Gemeente Maastricht heeft hierop een eigen second opinion onderzoek laten uitvoeren.

Reactie gemeente Maastricht:

Zie ook beantwoording vraag 13a. Het is de wens van de gemeente om de Stuwweg op een correcte manier aan te leggen conform de eisen van de huidige tijd inclusief de rioleringen en openbare verlichting. De ontwerpen hiervoor zijn al in 2018 door de gemeente opgesteld, het is nooit tot uitvoering van deze plannen gekomen omdat er discussie was tussen gemeente en RWS over de stabiliteit van de oever in relatie tot de voorgenomen werkzaamheden. RWS en gemeente hebben vervolgens in 2021 gezamenlijk onderzoek laten uitvoeren naar de samenhang tussen de aanpak van de weg en de riolering (gemeente) en de oever (RWS). Het advies van dit onderzoek is om de weg en de oever gecombineerd en gezamenlijk uit te voeren. De bewoners zijn hierover door RWS en gemeente gezamenlijk geïnformeerd.

De gemeente heeft hiervoor in het verleden de nodige financiële middelen voor gereserveerd. Tot uitvoering is het vooralsnog niet gekomen. Vanuit de gemeente is aangedrongen op uitvoering van de werkzaamheden onder meer in een bestuurlijk overleg en een bezoek aan het gebied met de directie van RWS op 21 juni 2023.

12c. Wanneer werd de gesteldheid van de dijk het laatste gecontroleerd, is daar een rapport van opgemaakt en is dat in te zien door de bewoners?

Antwoord vraag 12c.

Naast de eerder genoemde onderzoeken heeft ook RWS onderzoeken uitgevoerd. De oevers zijn in eigendom en beheer bij RWS. Voor genoemde onderzoeken dienen bewoners zich te wenden tot RWS.

12d. Worden de bewoners ooit nog eens voorzien door de gemeente van riolering en een fatsoenlijk wegdek, wat is de planning?

Antwoord vraag 12d.

Het is een lang gekoesterde wens van de gemeente om de weg en de riolering aan te pakken. Momenteel vinden gesprekken plaats met RWS om in het kader van de herstelwerkzaamheden in het gebied "werk met werk" te maken. De planning hiervan is afhankelijk van de herstelwerkzaamheden als gevolg van de calamiteit.

Vraag 13:

Inzet landelijke hulpacties

13a. Is het juist dat landelijke hulpactie /het leger werd ingezet omdat anders het scheepsverkeer kwam stil te liggen en dat de Maas zou kunnen overlopen bij de overlaat en dan zouden verzakkingen kunnen ontstaan in de funderingen van de oude Maaskades?

DATUM
15 maart 2024

Antwoord vraag 13a.

Vanuit de gemeente bestond de vrees dat het waterpeil in de Maas te ver zou zakken waardoor de maaskades in Maastricht mogelijk schade zouden kunnen ondervinden. Redenerend vanuit dit scenario is aan de voorkant nagedacht over het nemen van preventieve maatregelen. Uiteindelijk is de Maaswaterstand niet beneden de kritische grens gedaald en waren deze preventieve maatregelen niet noodzakelijk.

RWS schrijft hierover het volgende:

Door het losraken en wegspoelen van een deel van de overlaatdam, ontstond een ongecontroleerde waterafvoer door/over de overlaatdam, waardoor het stuwpeil van de Maas bovenstrooms (richting Maastricht) niet meer beheerst kon worden. Dit kon effecten hebben voor tal van zaken, w.o. de waterverdeling richting België (Maasafvoeroverdrag) en de Brabantse Kanalen, voor bedrijven die afhankelijk zijn van waterinname, voor tal van activiteiten van en in gemeente Maastricht, en ook voor de scheepvaartsector.

Over de inzet van Defensie, die meerdere redenen had, het volgende. Op zaterdag 6 januari en zondag 7 januari heeft het Ministerie van Defensie twee chinook-helikopters ingezet die netten met stenen in de beschadigde overlaat hebben laten zakken. Daardoor is het gat in die overlaat minder diep geworden waardoor water uit het stuwpand bovenstrooms richting Maastricht minder snel wegstroomde en het waterpeil bovenstrooms zo hoog mogelijk bleef.

Ook heeft Defensie op zaterdag 6 januari een tijdelijke veerpontverbinding gemaakt richting het eiland aan de oostelijke oever van de overlaatdam, om mensen, materiaal en materieel over te zetten. Zo kon er tegelijkertijd worden gestart met de aanleg van de eerste tijdelijke nooddam, ten zuiden van de overlaatdam. Deze is op maandagmiddag 8 januari rond 15:00u gereedgekomen, waardoor het waterpeil van de Maas in zuidelijke richting weer stabiel werd.

13b. Is dat besef van het verstrekkende gevolg van die twee defecten pas nu gekomen?

Antwoord vraag 13b.

De gemeente heeft geen verantwoordelijkheid voor wat betreft het functioneren van het riviersysteem. Neemt niet weg dat wij als gemeente alert moeten zijn op het functioneren van de rivier en de kwetsbaarheden. Dit heeft betrekking op hoogwater/laagwater maar ook ten aanzien van andere calamiteiten. Binnen periodieke overleggen met RWS over uiteenlopende thema's komen, indien noodzakelijk, de kwetsbaarheden van het riviersysteem aan de orde.

RWS schrijft hierover het volgende:

Voor wat Rijkswaterstaat betreft: Nee. Zie ook het antwoord op vraag 1b, vraag 11 en vraag 14 ([zie antwoord vragen 8 en 17 CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)).

Rijkswaterstaat had de genoemde zaken en hun samenhang in beeld als onderdeel van het reguliere en dagdagelijkse werk. Daarbij maakt Rijkswaterstaat dagelijks afwegingen tussen risico's, kosten en prestaties van het functioneren van waterstaatkundige werken, zo ook hier ([zie antwoord op vraag 8 CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)). Daarbij had Rijkswaterstaat ook het scenario in beeld van het bezwijken van de overlaatdam, zij het met een zeer kleine kans van optreden.

Rijkswaterstaat heeft opdracht gegeven aan Deltares om te onderzoeken hoe de overlaatdam acuut heeft kunnen bezwijken. De resultaten hiervan worden in mei 2024 verwacht.

13c. Zou zo'n landelijke reddingsactie ook zijn ingezet als het alleen de bewoners van boten had betroffen?

DATUM
15 maart 2024

Antwoord vraag 13c.

RWS schrijft hierover het volgende:

De prioriteit van Rijkswaterstaat lag op het stoppen van de ongecontroleerde waterafvoer en het stabiel krijgen van de Maasafvoer, ten behoeve van alle effecten en belanghebbenden in het stuwpand (zie antwoord op vraag 14a). Deze actie zou daarom te allen tijde zijn uitgevoerd.

Vraag 14:

Dit is een foto van **2024** tijdens het hoge water in januari, vlak voordat de overlaatdam het begaf. Meer als een beetje wateroverlast in de tuin zou dit eigenlijk niet moeten geven. Er stroomde niet meer dan 1700 kuub water per seconde door de maas.

En dit is een foto van het hoge water in de zomer van **2021**, toen er op het hoogtepunt ruim het dubbele aan water door de maas stroomde. Toen was er voor de woonboten geen acuut probleem.

Toch duidt u de situatie in 2024 aan als een geval van uitzonderlijk hoogwater, terwijl dat in 2021 in veel extremere mate het geval was, echter toen brak de overlaat net niet en spoelde er een stuk van de bekleding weg, waardoor er een groot gat ontstond. Toen al zijn de woonbewoners aan een ramp ontkomen. Waarom benoemt u het in de media niet zo, zoals het is: de situatie van januari 2024 is het gevolg van het niet op tijd en niet adequaat herstellen van de sluisdeur van de stuw van Borgharen die niet meer open kon, waardoor het water zich een weg moest zoeken via het afvoerkanaal waar de woonboten gelegen zijn, er een te hoge waterstand ontstond en veel te veel druk zette op de overlaat die toch al in slechte staat verkeerde na de ramp in 2021. Deze overlaat was door de jaren daarna verzwakt en zacht geworden, ook was er een gat ontstaan dat naderhand met stenen werd opgevuld, maar dat mocht niet baten want een deel van de overlaat is gewoon weggespoeld, in plaats van dat er wateroverlast als oorzaak aan te wijzen?

Bewoners geven ook aan dat u eind 2023 een brief aan de bewoners heeft gestuurd met de mededeling dat een deur van de stuw van Borgharen defect was, maar dat dit geen problemen zou opleveren.

- 14a. Op welke feiten/gegevens heeft u gebaseerd dat het geen kwaad kon? Wie heeft u geadviseerd?

DATUM
15 maart 2024

Antwoord vraag 14a.

RWS schrijft hierover het volgende.

Rijkswaterstaat heeft wat betreft de situatie een risicoanalyse gemaakt. Zie ook eerdere beantwoordingen.

14b. Wat was het advies van RWS?

Antwoord vraag 14b.

RWS schrijft hierover het volgende:

De communicatie van november 2023 staat los van de uitzonderlijke situatie van het acuut bezwijken van de overlaatdam in januari 2024 ([zie antwoord op vragen 3 en 8 CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)). De berichtgeving van november 2023 aan woonbootbewoners en –eigenaren betrof een vooraankondiging per brief, dat vanwege het veranderende stuwbeheer door de defecte scheepvaartschuif van stuw Borgharen (zie het antwoord op vraag 2) het water bij de woonboten bij gelijke Maasafvoer eerder hoger staat dan normaal. De te verwachten gevolgen hiervan waren klein. Er was toen geen aanleiding om aan te nemen dat deze genoemde zaken en hun samenhang consequenties zouden hebben voor de veiligheid van de woonboten.

Zie daarnaast ook het antwoord op vraag 1b voor de risicoanalyse.

14c. Is er onderzoek gedaan/ berekeningen gemaakt m.b.t. het feit dat het water zich een andere weg zou zoeken en hoeveel extra water dan richting de woonboten zou vloeien, en met welke kracht? Welke kracht van het water is berekend en hoeveel kubieke meters zou dan richting de overlaat stromen als het water richting overlaat zou stromen?

Antwoord vraag 14c.

Vanuit de gemeente zijn er geen berekeningen gemaakt, wel is er bij RWS meerdere malen op aangedrongen om inzichtelijk te maken wat de defecte stuw voor een effect zou hebben op de Maaswaterstand. Dit vanwege het feit dat het hoogwaterdraaiboek daarop afgestemd moest worden.

RWS schrijft hierover het volgende:

Ja, Rijkswaterstaat had in beeld dat vanwege het veranderende stuwbeheer door de defecte scheepvaartschuif van stuw Borgharen, het water bij de woonboten bij gelijke Maasafvoer eerder hoger staat dan normaal. Dit betekende ook dat de overlaatdam eerder dan normaal zou gaan mee-stromen. Rijkswaterstaat heeft hiervoor een risicoanalyse gemaakt. Zie het antwoord op vraag 1b.

14d. Is er rekening gehouden met aanhoudende regenperiodes?

Antwoord vraag 14d.

RWS schrijft hierover het volgende:

Ja. Rijkswaterstaat had deze en andere genoemde zaken en hun samenhang in beeld als onderdeel van het reguliere en dagdagelijkse werk. Rijkswaterstaat maakt dagelijks afwegingen tussen risico's, kosten en prestaties van het functioneren van waterstaatkundige werken.

Vraag 15:

17a. Hoe kunnen bewoners nog vertrouwen op de verantwoordelijken als er zo'n grote inschattingfouten worden gemaakt?

Antwoord vraag 15a.

Er is hier sprake van een calamiteit, deze zijn vooraf niet te voorspellen en kunnen zich altijd en overal voordoen, daar kunnen we ook niet op anticiperen. Door een adequaat beheer en

DATUM
15 maart 2024

risicoanalyses probeert RWS calamiteiten te voorkomen. Zoals eerder aangegeven moeten we als gemeente erop kunnen vertrouwen dat RWS haar taken goed uitvoert.

- 15b. Stel voor dat de bewoners in hun slaap waren overvallen, dan was de ramp toch niet meer te overzien? Wat heeft u als gemeente en RWS nu beide hiervan geleerd en welke acties gaat u nu ondernemen omdat het anders moet?

Antwoord vraag 15b.

Iedere calamiteit vraagt om een andere aanpak, er wordt tijdens een calamiteit conform een vastgesteld protocol opgeschaald waarbij deskundigen van verschillende organisaties en hulpverleningsdiensten in positie worden gebracht om de noodzakelijk geachte acties uit te voeren.

RWS schrijft hierover het volgende:

Rijkswaterstaat heeft opdracht gegeven aan Deltares om te onderzoeken hoe de overlaatdam acuut heeft kunnen bezwijken. De resultaten hiervan worden in mei 2024 verwacht.

- 15c. Is er een plan van aanpak om sluisdeur en overloop te repareren zodat bewoners veilig kunnen wonen? Wanneer presenteren RWS en de gemeente het plan van aanpak met de bijbehorende middelen? Wat gaan jullie nu anders doen?

Antwoord vraag 15c.

RWS schrijft hierover het volgende:

Wat betreft het stuw Borgharen is Rijkswaterstaat in januari 2024 gestart met de planningsfase en de engineering van het herstel van de scheepvaartschuiif ([zie antwoord op vraag 2 CDA-Kamervragen Overlaatdam](#)).

Wat betreft de aanpak van het herstel van de overlaatdam, zie het antwoord op vraag 1e.

Rijkswaterstaat heeft opdracht gegeven aan Deltares om te onderzoeken hoe de overlaatdam acuut heeft kunnen bezwijken. De resultaten hiervan worden in mei 2024 verwacht.

Vraag 16:

Hadden de Waterschap ook een rol in dit dossier en welke dan?

Antwoord 16:

Nee, het waterschap heeft geen rol in deze kwestie.

RWS schrijft hierover het volgende:

Rijkswaterstaat heeft met Waterschap Limburg gedurende de calamiteit de kades aan de westelijke oever van de overlaat gecontroleerd. Rijkswaterstaat en het Waterschap Limburg houden ambtelijk contact over de ontwikkelingen.

Vraag 17:

Kan er na het voltrekken van deze ramp nu eindelijk wel goed samengewerkt worden tussen de verantwoordelijke instanties en gestopt worden met vingertje wijzen naar elkaar ten koste van de bewoners? Kan het vertrouwen van de bewoners teruggewonnen worden?

Antwoord 17:

Wij kunnen niet anders dan erop vertrouwen dat iedere instantie haar verantwoordelijkheid neemt voor de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden die haar zijn toevertrouwd en dat hier adequaat op wordt toegezien.

DATUM
15 maart 2024

Vraag 18:

In 2016 en 2018 werden de bewoners gesommeerd om hun toegangs- en afmeervoorzieningen te verwijderen omdat zij volgens de gemeente niet in het BP passen. In april 2022 stelde Afdeling Bestuursrechtspraak van de RvS de bewoners in het gelijk. De dekschuiten mochten blijven. De gemeente heeft de handhaving toen gestaakt tegen de bewoners die van pontons en dekschuiten als toegangs- en afmeervoorzieningen gebruik maakten.

Echter het BP Grensmaas 2018 moest opnieuw vastgesteld worden en de vraag is of dat gebeurd is en of dat conform de uitspraak van de RvS is gebeurd want dat is onbekend.

De staat als "verhuurder grond onder water", eist namelijk dat voldaan moet worden aan de gebruiksregels van het BP voordat een huurovereenkomst kan worden aangegaan. De woonveiligheid moet worden verbeterd, maar de huidige BP regels maken dat niet mogelijk, tenminste als deze niet zijn aangepast. De staat kan dus geen huurovereenkomsten sluiten want de huidige BP en maken dat niet mogelijk. Voor de bewoners dringt dus de tijd.

- a. Is het BP inmiddels hierop aangepast opdat de staat huurovereenkomsten kan afsluiten met de bewoners of wanneer gaat dat gebeuren? Hoe oud is het BP?
- b. Indien de aanpassing van het BP nog moet plaatsvinden, wordt er dan van tevoren nog met de bewoners overlegd, want dat zouden ze graag willen?
- c. De burgemeester heeft de voorzitter van de MWV een gesprek toegezegd, kan dat op korte termijn plaatsvinden en kan de woonveiligheid en het BP daarin voorbereid meegenomen worden?

Antwoord 18:

- a. *Het bestemmingsplan Grensmaas 2018 is door de gemeenteraad vastgesteld op 29 januari 2019. In dit bestemmingsplan is geregeld dat er geen dekschuiten/pontons aanwezig mogen zijn. Door o.a. de woonbotenbewoners zijn beroepschriften ingediend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder Afdeling). Op 11 augustus 2020 heeft er een zitting plaatsgehad. De Afdeling heeft op 22 december 2021 een tussenuitspraak gedaan. Hierbij is aangegeven dat de gemeenteraad vóór 11 mei 2022 een herstelbesluit diende te nemen, hetgeen de gemeenteraad op 19 april 2022 heeft gedaan. De Afdeling heeft inmiddels op 6 maart 2024 uitspraak gedaan, waarbij is aangegeven dat de dekschuiten/pontons bij de woonboten Stuwweg 12, 14, 16, 26, 34, 40 en 44 en Bosscherweg 61 mogen blijven liggen gebaseerd op het "objectgebonden overgangsrecht". De Afdeling heeft zelf voorzien in een planologische regeling middels het toevoegen van artikel 14.2.4 "Objectgebonden overgangsrecht bestaande dekschuiten/pontons" aan de planregels. Het Rijksvastgoedbedrijf heeft altijd aangegeven dat wanneer het nieuwe bestemmingsplan onherroepelijk is, er nieuwe huurovereenkomsten met de bewoners gesloten kunnen worden. Dat is nu het geval en we gaan er vanuit dat het Rijksvastgoedbedrijf administratief nu alles correct zal regelen met de bewoners.*

Naast de bestemmingsplanprocedure liep er ook de procedure met betrekking tot de besluiten van het college van burgemeester en wethouders inzake de last onder dwangsom om de dekschuiten/pontons te verwijderen. Hierover heeft de Afdeling eveneens een einduitspraak gedaan. Op 26 april 2022 heeft de Afdeling aangegeven dat de dekschuiten/pontons aan de Stuwweg 12, 14, 16, 26, 34, 40 en 44 kunnen blijven liggen op grond van het evenredigheidsbeginsel. Hierover heeft de gemeenteraad een raadsinformatiebrief ontvangen. Deze is gedateerd op 16 mei 2022, verzonden 18 mei 2022, kenmerk 2022.11665.

- b. *Zoals in de reactie op vraag 18a is aangegeven, heeft de Afdeling op 6 maart 2024 uitspraak gedaan en heeft de Afdeling zelf voorzien in een planologische regeling.*

DATUM
15 maart 2024

- c. *Richting de woordvoerder van de woonbotenbewoners in de bestemmingsplanprocedure is steeds aangegeven dat de einduitspraak van de Afdeling wordt afgewacht. Nu de uitspraak er is zal bekeken worden hoe dit verder wordt opgepakt. De burgemeester heeft toegezegd na de crisis in gesprek te willen gaan met (een vertegenwoordiging van) de bewoners. Dat gaat hij uiteraard doen, maar we zetten nu eerst alle energie op een terugkeer van de bewoners naar hun boten. Daarna wordt een afspraak gepland, en daarin kunnen alle onderwerpen besproken worden die de bewoners willen bespreken.*

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

Schriftelijke vragen